

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič
a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati petič
vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 180.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESSENICE. Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

UPOR V ANGLEŠKI VOJSKI IN MORNARICI

Mezdno gibanje, izzvano zaradi znižanja mezd se je od mornarice razširilo tudi na vojsko in policijo — Odmev v spodnji zbornici — Obzirno postopanje admiralitete

London, 18. septembra. V spodnji zbornici se je razvila sredi obširna debata o dogodkih v angleški vojni mornarici. Na interpelacijo delavskega poslanca Hulla, ki je opozoril vlado na izredne trdote znižanja mornariških mezd, je odgovoril prvi lord admiralitete ter naglasil, da se postopanje moštva vojne mornarice ne da opravičiti in zagovarjati, da pa zasluži priznanje, ker je zadeva rešena brez nemirov. Moštvo se ne pritožuje nad tem, da bi se z oficerji postopalo drugače in je tudi v svoji pismeni vlogi lojalno izjavilo, da se podvrže vsakemu pravičnemu znižanju mezd. Admiraliteta je zato izdala nalog, da se zaradi teh dogodkov nič ne sme kaznovati. Anglija sme z zaupanjem računati na svojo mornarico, ki se še nikdar ni izneverila svojim lepim tradicijam.

London, 18. sept. Kakor poroča »Daily Herald« so se sedaj nemiri iz

angleške mornarice prenesli tudi na oboroženo silo na kopnem in sicer na policijo in armado. Ta vest angleškega delavskega lista je izzvala v javnosti veliko pozornost. Da je točna, potrjujejo oficijelna poročila, po katerih se mora vlada razen z nemiri v mornarici baviti tudi s težavami, ki so se pojavile zaradi znižanja plač v armadi. Vojno ministrstvo je smatralo za potrebno izdati posebno naredbo, v kateri podaja obširna tolmačenja novega plačilnega sistema. Vojno ministrstvo pri tem izrecno priznava, da hoče s tem odpraviti nesporazume, ki so nastali zaradi tega med policijo in v armadi. Kakšen obseg so zavzeli nemiri med oboroženo silo na kopnem, se ne da dognati.

London, 18. septembra. AA. Posadke treh vojnih ladij, ki so usidrane v Gibraltarju, so se pridružile mezdnemu gibanju angleških mornarjev. Poslale

so vladi resolucijo, v kateri protestirajo proti znižanju plač. Na drugi strani poročajo poluradno, da je atlantsko brodovje dvignilo sidra in da se vse ladje iz Morayfirha vračajo v domače luke. Posadke so pripravljene nastopiti službo, ker je admiraliteta obljubila, da bo proučila njihove zahteve.

London, 18. septembra. AA. Admiraliteta je sklicala sejo 13 poveljnikov vojnih luk Portsmouth, Devonport in Thennarr. Razpravljali bodo o pritožbah mornarjev glede znižanja plač.

Berlin, 18. sept. Glavno komunistično glasilo »Die rote Fahne« je bilo zaradi objave brzojavke, v kateri izraža osrednje komunistično vodstvo stavkujočim angleškim mornarjem svoje simpatije, prepovedano za 4 tedne. Prepoved utemeljuje s tem, da bi utegnili vsebina brzojavke motiti prijateljske nemško-angleške odnose.

Borba za špansko ustavo

Liberalno demokratska republika — Zaplamba arhiva Primo de River

Paris, 18. septembra. Iz Madrida poročajo, da je parlament na zahtevo radikalne stranke že odobreno formulacijo prvega člena nove španske ustave v smislu socialističnega predloga, po katerem se proglasa Španija za liberalno demokratsko delavsko republiko, zopet razveljavil in na predlog ministrskega predsednika Zamore vrnil ustavnemu odboru. Prevladalo je namreč mnenje, da bi mogla taka formulacija izzvati v inozemstvu mnenje, da je uveden v Španiji nekaj sovjetski režim. Najbrže se bo po novi formulaciji glasil prvi člen ustave tako, da bo Španija proglašena za liberalno demokratsko republiko, katere temelje tvori delo.

Paris, 18. septembra. Agencija Havas poroča iz Madrida, da je policija nenadoma izvršila hišno preiskavo v stanovanju bivšega diktatorja Primo de River ter je

pri tej priliki zaplenila njegov zasebni arhiv, v katerem so našli zelo važne spise.

Barcelona, 18. septembra. AA. Civilni guverner v Barceloni je odstopil, ker ni mogel zaječiti nacionalističnega gibanja Baskov. Policija je aretirala več upornikov, ki so vzklikali po ulicah samostojnosti Baskov in proti Španiji. Na regati v San Sebastianu se Baski razdeljevali letake in razvesili narodno zastavo. Ob tej priliki je prišlo do velikih emirov.

Madrid, 18. sept. V zaporih v Bilbau je pričelo 32 komunistov stavkati s stradanjem. Tudi več kot 20 separatističnih Baskov je od včeraj v gladovalni stavki. Davi na vse zgodaj se je zbrala pred jetnišnico velika množica ljudi, ki je zahtevala, naj se jetniki izpuste. Civilna garda je morala posredovati z orožjem in bilo je tudi nekaj oseb ranjenih.

Nov predlog za razorožitev na morju

Neoficijelna pobuda Anglije za opustitev nekaterih kategorij vojnih ladij

London, 17. septembra. Kakor poroča »Exchange Telegraph« iz Washingtona, na namerava angleška vlada, kakor se za trjuje, vnovič neoficijelno predlagati odpravo velikih bojnih ladij. Ameriška vlada, ki preje ni hotela ničesar čuti o takih načrtih, je baje sedaj pripravljena razpravljati o vprašanju, ker označujejo tudi ameriški strokovnjaki običajne križarke kot bolj praktično in cenejše pomorsko orožje.

Paris, 17. septembra. Zenevski dopisnik lista »Echo de Paris« poroča, da so francosko-italijanska pomorska pogajanja prišla v bolj aktivno stanje. Kakor znano, gre za razgovore med Massighjem in Rosom. Sicer se ni znana oblika predlogov, na podlagi katerih se razvijajo pogajanja, baje pa je pripravljena Francija na gotovo popuščanje, da bi se olajšal sporazum.

Potresno gibanje v Italiji

Pred novim izbruhom Etne — Močan potres v srednji Italiji

Rim, 18. sept. Kakor sporoča ravnatelj vulkanološkega zavoda na Etni, kaže sicilijanski vulkan že nekaj časa živahnejše delovanje. Od stranskega izbruha v l. 1928. je nastalo v notranjosti srednjega žrela več razpok, tako da se je zopet pokazal stari stožec. Iz ognjenika se dviga podnevi visok žveplen stebel, ponoči pa rdečkast ogenj, ki nudi divno sliko. Iz vsega tega sklepajo, da bo ognjenik morda začel v kratkem bruhati.

Rim, 18. sept. Po raznih krajih v Toskani, Romaniji in srednji Italiji so v sredo ponoči čutili precej močne potresne sunki, ki so izzvali med prebivalstvom panično razpoloženje. Posebno močni so bili sunki okoli Muggella, na znanem potresnem ozemlju. Prebivalci so za silo oblečeni zbežali na ceste in prebili noč na prostem. Stvarna škoda je samo neznatna. Mnogo poslopij je dobilo razpoke.

Panika na pariški borzi

Velika baisse industrijskih papirjev na pariški borzi — Negotovitost tečajev tudi na drugih velikih borzih

Paris, 18. septembra. Pri ugotovitvi večerjanje borze je prišlo do panike, kakršne ne pomnijo že dolgo. Slično razpoloženje je vladalo tudi v Amsterdamu in Bruslju. Ta dva velika trga sta bila tudi pod vplivom najrazličnejših industrijskih papirjev pariskega trga. Prenagljene prodaje papirjev so izzvala stranke v spekulacijo. Močne izgube so utrpeli n. pr. Royal Dutch do 33, Rio Tinto do 108 itd. Šele proti koncu borze je na obsežno intervencijo velikih bank napetost nekoliko podela. Kljub temu se je

borza zaključila v velikem nemiru in negotovitosti. Nenadni padci tečajev so izzvali zaradi dozdnevne težave amsterdamskih bančnih zavodov, katerih imena pa niso znana. Tudi v Londonu je bila danes na borzi precejšnja negotovitost, in sicer deloma zaradi budžetnih težav, deloma pa zaradi dogodkov v angleški mornarici. Razen tega so prišle še govorice o novih volitvah ter o dvigu holandske devize, ki je izzval od odtoka zlata iz Anglije.

Umor v Beogradu

Beograd, 18. sept. V neki vili na Topčiderju so našli davi umorjenega posestnika vile, upokojenega državnega uradnika Ilijo Tipa in njegovo gospodnjo Marijo Vlain. Stanovanje je popolnoma izropano. Umor je bil izvršen najbrže že pred par dnevi. Ker pa je bil umorjeni Tip velik čudak in se ni z nikomur družil, so umor odkrili šele sedaj. Policija je uvedla obsežno preiskavo.

Iz železniške službe

Beograd, 18. sept. Za višjega svetnika in vršilca dolžnosti prometno - komercialnega oddelka pri direkciji državnih železnic v Ljubljani je postavljen Ivan Deržić, doslej šef oddseka. Upokojena sta višja kontrolorja Peter Šveglj in Fran Knez, k strojnemu oddelku v Subotici pa je premeščen uradniški pripravnik Evgen Süs.

Obdavljenje pogodbenih in pomožnih poštarjev

Beograd, 18. septembra. AA. Davčni oddelak finančnega ministrstva je poslal davčnim direktorjem in davčnim upraviteljem okrožnico, po kateri bodo pogodbeni in pomožni poštarji plačevali za svoje dodatke službeniki davek in ne pridobinjo kakor doslej. S to okrožnico se obremenjuje razveljavljajo prejšnje davčne odmere davčnega oddelka finančnega ministrstva na pogodbenih in pomožnih poštarje.

Ponoven polet »Zeppelin« v Južno Ameriko

Friedrichshafen, 18. septemb. Zrakoplov »Groß Zeppelin« je davi ob 1.15 startal k ponovnemu poletu v Južno Ameriko.

Enotno poslovanje borz

Beograd, 18. septembra. Finančno ministrstvo je z odlokom Br. 101.791/IL z dne 15. t. m. odredilo, da se bodo vršili borzni sešanki na borzah v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani počenši od 15. t. m. istočasno in sicer od 10.30 do 12.15. V tem času se vrše posli z državnimi papirji, devizami in valutami. O odloku so bile obveščene vse tri borze.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize. Amsterdam 2284.06 — 2290.90, Bruselj 786.85 — 789.21, Pariz 1104.75 — 1108.05, Dunaj 795.40 — 797.80, London 275.08—275.90, Newyork 56.49.36—56.66.36, 5660.36 — 5677.36, Pariz 221.89 — 222.55, Praga 167.59 — 168.09, Trst 296.06—296.96.

INOZEMSKA BORZE.

Curih. Beograd 9.04, Pariz 20.0875, London 24.8925, Newyork 512.25, Bruselj 71.2250, Milan 26.7950, Madrid 46.35, Amsterdam 206.75, Berlin 120.80, Dunaj 72, Sofija 3.3150, Praga 15.17, Varšava 57.35, Budimpešta 90.0250, Bukarešta 3.05375.

Pomoč pasivnim krajem v Primorju

Izredno zasedanje banskega sveta primorske banovine o nujnih ukrepih za prehrano prebivalstva

Split, 18. septembra. Banski svet primorske banovine se je včeraj sestal k izrednemu zasedanju, da razpravlja o nujnih ukrepih za prehrano prebivalstva. Med drugimi je bila zlasti primorska banovina letos hudo prizadeta vsled suše, ki je uničila vse že itak skromne poljske pridelke, tako da je ostalo prebivalstvo brez hrane zase in za živino. Pomanjkanje je tako veliko, da dobesedno stradajo cele vasi. Na današnji izredni seji je banski svet obiskno razpravljal o položaju ter sklepal o ukrepih, ki so nujno potrebni. Pooblastili je bana dr. Tartaglio, da takoj zaprosi za pomoč pri vladi. Prebivalstvu naj bi se prišlo do pomoči na način, da bi se zagotovili potrebni krediti za razna javna dela v višini najmanj 25 milijonov Din. Obenem naj bi se znižala prevozna tarifa za hrano od sedanjih 5000 na 18.000 Din za blago, ki bi se s tem živelo znatno pocenilo. Na drugi strani, naj bi vlada storila

takoj vse potrebne korake, da bi se popešil izvoz dalmatinskega vina, ker bi se tudi s tem vladajoča beda zlasti med vinogradniki znatno olajšala. Nadalje naj bi se izvedla gradnja usnke železnice, s čemer bi bil zagotovljen prebivalstvu zaslužek.

Beograd, 18. septembra. Osrednji odbor Rdečega križa je izdal danes na ves narod poziv za prispevke za prehrano pasivnih krajev. V pozivu naglašajo, da je izvala letošnja izredna suša v nekaterih pokrajinah tako katastrofo, da ljudje dobesedno stradajo. Vse podružnice Rdečega križa se pozivajo, naj skupno z ostalimi nacionalnimi in dobrodelnimi organizacijami in ustanovami organizirajo zbirke. Sprejemajo se prispevki v denarju in blagu. Razdelitev podpor bo izvršil poseben ministrski odbor v sporazumu z Rdečim križem. V tem odboru so ministri: dr. Kramer, dr. Kumanudi, dr. Šibenik, inž. Radivojević, dr. Gjuric in dr. Kostrenčić.

Hoover že sestavlja predlog o novem moratoriju

Kljub demantijem se vzdržujejo trditve, da namerava Hoover ob ugodni priliki predlagati podaljšanje moratorija za nemške reparacije

Washington, 18. septembra. Č. Vesti o podaljšanju Hooverovega moratorija se kljub uradnim demantijem trdovratno vzdržujejo. V političnih krogih poudarjajo sedaj, da je predsednik Hoover že točno sestavil tozadevni predlog, da pa ga noče objaviti preden parlament ne bo ratificiral njegovega prvega predloga o enoletnem moratoriju za vojne dolge. Hoover je svojim prijateljem izjavil, da je že ta predlog izzval toliko težkoč, da bi novi predlog po-

vzročil še večjo zmedo. Od sedanjega enoletnega moratorija ima prav za prav koristi samo Nemčija, dočim je v vseh drugih državah povzročil velike finančne težkoče. Zato je potrebno, da se stvar dobro preudari in prouči, ali bi podaljšanje tega moratorija res blazilno vplivalo na svetovno gospodarsko krizo. Vsekakor ne misli Hoover objaviti svojega predloga predčasno, da se ne bi polastila njegove ideje spekulacija.

Starhemberg izpuščen

Dunaj, 18. septembra. Knez Starhemberg, ki je bil aretiran pod sumom, da je vedel za Pfrimerjev prevrat in da je pri pripravi aktivno sodeloval, je bil danes izpuščen iz zapora. Rešil ga je okrajni glavar dr. Hodel, ki je izpovedal, da je Starhemberg že v nedeljo jutraj prišel knjemu, ga obvestil o Pfrimerjevem prevratu in izjavil, da zgorneavstrijski Heimwehr o vsem tem prej ni ničesar vedel in da pri Pfrimerjevi akciji tudi ne bo sodeloval. Obenem s Starhemborgom so bili izpuščeni tudi še nekateri drugi heimwehrovski voditelji, med njimi vojaški vodja Heimwehra general Oskar Englisch-Poparich, poštni ravnatelj Horner, ing. Schützenhofer in grof Coreth.

Mednarodne gospodarske antante

Zeneva, 18. septembra. V gospodarskem odboru Društva narodov je predlagal francoski trgovinski minister Rollin, naj bi se ustanovile velike mednarodne gospodarske antante, ki naj bi organizirale zamenjavo blaga, a pri tem tudi ščitile interese konzumentov. Take antante naj bi se najprej ustanovile za žito, premog, les, papir, usnje in kemične izdelke. Studijski odbor za prometna vprašanja pa naj bi s svoje strani spravil v sklad vse večje mednarodne prometne načrte, da bi se na ta način pospešila izgradnja prometnih zvez. Razen tega naj bi se vse države spoznale za enotno carinsko nomenklatur, kar bi carinski postopek znatno olajšalo.

KINO
LJUBLJANSKI DVOR
Ramon Novarro
Poročnik
carjeve garde
Predstave ob 4., pol 8. in 9.
zvečer
Cene 4 in 6 Din

Režim smrti v Tripolisu

Rim, 17. septembra. Italijansko vojno sodišče v Cirenaiici je obsodilo voditelja senuških vstašev Omara el Muktarja na smrt. Smrtna obsodba je bila izvršena v navzočnosti 30.000 ujetih vstašev. Fašistični listi poudarjajo, da je energični nastop italijanskih oblasti vplival zelo dobro in da bo upor v Tripolisu kmalu likvidiran.

Ugoden razvoj čl. tobačnega monopola

Praga, 18. sept. Češkoslovaška tobačna režijska, ki se je spomladi pritoževala zaradi zmanjšanja prodaje, je dosegla polti zaradi uvedbe nove vrste cigaret celo večjo prodajo. ČSR ima sadilce tobačne večinoma na Slovaškem. Letošnja tobačna letina na Češkoslovaškem se ceni na 13 milijonov kg, tako da sprito tega ni računati s poddržitvijo češkoslovaških tobačnih izdelkov.

Pasivnost ameriške trgovinske bilance

Washington, 18. septembra. Prvič po letu 1926 je ameriška trgovinska bilanca zopet pasivna. Za mesec avgust izkazuje milijon dolarjev primanjkljaja

Lunačarski v Trstu

Trst, 18. septembra. Semkaj je prišel bivši sovjetski komisar Lunačarski. V Trstu so bili namreč v sredo spuščeni v morje štirje ribiški parniki, zgrajeni v italijanskih ladjedelnicah za Sovjetsko Rusijo. Svečanosti je prisostvoval tudi Lunačarski.

